[illegible]. 1843. N°. 4[illegible]

ARNHEMSCHE COURANT

(De prijs dezer Courant, die geregeld *vijfmaal* 's weeks wordt uitgegeven, en wel op *Zondag*, *Dingsdag*, *Woensdag*, *Donderdag* en *Zaturdag*, is *f* 5 in de drie maanden.)

DONDERDAG 2 MAART.

(De prijs der Advertentiën is, van een [illegible] regels *f* 1,00, en voor elken regel daarboven [illegible] centen, behalve 35 centen zegelregt, voor elke plaatsing.)

Is er rebellie mogelijk tegen ambtenaren, welke niet in de wettige uitoefening hunner functiën zijn?

Toen wij onlangs over het arrest van het hof van Noord-Braband, betrekkelijk de inkwartiering, spraken, gaven wij ons leedwezen te kennen, dat de regter niet in het onderzoek der hoofdvraag getreden was, maar de inkwartieringen voor onwettig verklaard had, wegens verzuim der afkondiging van het reglement op dat onderwerp. Artikel 210 der grondwet is zoo duidelijk, dat het eenige zwakheid scheen te verraden, de onwettigheid niet op grond daarvan uit te spreken.

Het *Regtsgeleerd Bijblad*, over dat arrest sprekende, heeft daartegen een paar aanmerkingen gemaakt, van welke eene vooral zeer onze opmerkzaamheid tot zich getrokken heeft. Het moet echter bevreemding wekken, dat bij die gelegenheid de onwettigheid van alle inkwartiering volgens de grondwet volstrekt niet ter sprake gebragt is. De behoorlijke handhaving van grondwettige bepalingen is eene zaak van te hoog belang, om er geen enkel woord aan te willen wijden. Of zouden de schrijvers van dat blad met ons vinden, dat de woorden van artikel 210 zoo duidelijk alle inkwartiering verbieden, dat ieder woord hier overtollig mag gerekend worden?

Bij die gelegenheid wordt, echter, eene andere vraag behandeld en op eene ons onbegrijpelijke wijze beslist. Het hof had verklaard, dat het feitelijk verzet der jufvrouwen, bij welke men de manschappen wilde inkwartieren, tegen den officier van justitie niet strafbaar was, alzoo die ambtenaar daarbij zijne bevoegdheid te buiten gegaan was, en zich dus niet in de wettige uitoefening zijner functiën bevonden had, waardoor het denkbeeld van rebellie verviel.

Het *Regtsgeleerd Bijblad* keurt dit af en verklaart: »dat dit systema noodwendig tot verwar»ring, tot omverwerping der maatschappelijke or»de, tot vernietiging van het gezag der wet »moet leiden; dat een ander stelsel in eene wel»geordende maatschappij niet kan worden geduld." Het eenige argument, dat daarvoor aangevoerd wordt, is: »dat het niet aan de beoordeeling van »iederen bijzonderen persoon kan staan, of een »ambtenaar al of niet wettiglijk zijne functiën ver»vult, en of men mitsdien zich straffeloos tegen »denzelven feitelijk zou mogen verzetten."

Noch de reden dunkt ons juist, noch de vrees gegrond. In den ambtenaar behoort men den bijzonderen persoon van den openbaren te onderscheiden. Niet alles wat hij doet, verrigt hij als ambtenaar; niet alles derhalve wat tegen hem geschiedt, wordt tegen den ambtenaar gedaan. Doch hoe leert men de grenzen dier bevoegdheid kennen? Door te letten op hetgeen de wet aan hem opdraagt, door acht te slaan op de regten en verpligtingen, welke de wet voor hem stelt, weten wij hoe ver de openbare persoon gaat. Treedt hij die grenzen te buiten, zoo houdt hij op ambtenaar, openbaar persoon, te zijn; zoo is hij een bijzonder persoon, tegen welken geene rebellie denkbaar is. Alleen binnen den hem wettelijk aangewezen kring kan hij op eerbied aanspraak maken, dewijl hij alleen daar binnen gezag oefenen kan, en alle gezag, daarbuiten geoefend, als van eenen bijzonderen persoon, onwettig is. Neemt men dit gevoelen niet aan, zoo zou ieder feit van geweld, tegen eenen ambtenaar gepleegd, het misdrijf van rebellie moeten uitmaken. Zoude het daartoe voldoende kunnen zijn, dat men zich op zijne hoedanigheid van ambtenaar beriep? Zekerlijk niet; want het hoofdvereischte, zonder welk men aan geen ambtenaar denken kan, een hem toekomend, door de wetgeving erkend gezag, geoefend op de wijze, op welke de wet bepaalt, zoude ontbreken en, door het ontbreken van dien grondslag uitgemaakt zijn, dat hij niet als ambtenaar handelde. Waar zijn ambt hem verlaat, is hij bijzonder burger. En waar geen ambtenaar is, geene rebellie.

Doch zijn aan dit gevoelen werkelijk al de nadeelen verbonden, welke de schrijver in het *Regtsgeleerd Bijblad* daarvan voorziet? Wij gelooven, dat zijne vrees geheel ijdel is. Want altijd immers blijft de beslissing, of de ambtenaar al of niet in de wettige uitoefening zijner functiën was, aan den regter overgelaten. Oordeelt deze, dat het verzet op dien grond onregtmatig is, dewijl de ambtenaar zijne bevoegdheid niet overschreden heeft, hij zal den dader deswege straffen. Oordeelt hij daarentegen dat verzet regtmatig, zijne vrijspraak zal den ambtenaren toeroepen, streng op de vervulling hunner pligten te letten. In het laatste geval zou het de grootste onregtvaardigheid zijn, iemand wegens rebellie te straffen jegens hem, die, door het te buitengaan zijner wettige bevoegdheid, opgehouden had als ambtenaar te handelen: terwijl de vrees voor de straf, zoo het eerste geval eens geoordeeld mogt worden te bestaan, de menschen wel terughouden zal van ligtvaardiglijk zich tegen ambtenaren te verzetten, wanneer het slechts eenigzins twijfelachtig zijn kan of deze in de uitoefening hunner functiën zijn of niet zijn. De regter toch zal gewoonlijk ten voordeele der ambtenaren gestemd zijn, en het zullen dus wel altijd zeer sterk sprekende gevallen zijn, in welke men zich tegen de ambtenaren zal meenen te mogen en durven verzetten. Het zal een breidel te meer voor de ambtenaren zijn, om zich binnen de grenzen hunner magt te bepalen, en daardoor eene zekerheid te meer voor een goed bestuur en de handhaving der orde.

Het hof van Noord-Braband heeft dus op dit punt volkomen juist geoordeeld. De tegenspraak, welke de schrijver van het artikel in het *Regtsgeleerd Bijblad* in 's regters overwegingen vindt, ligt alleen in eene verkeerde opvatting van de woorden, welke in het arrest gebezigd zijn. Het hof toch zegt niets dan dat de eindbeslissing, over de wettige of onwettige uitoefening van ambts-functiën, alleen bij den regter kan zijn, en het van die beslissing afhangen moet, of er al of niet rebellie heeft bestaan. Een regel, welke ons stellig en boven alle wederlegging voorkomt te zijn.

Buitenlandsche berigten.

ARABIE en ABYSSINIE.

Kairo, *16 jan.* De berigten van de [illegible] weinig bevredigend. *Osman*-pacha, de Turksche gouverneur van Arabië, is te Dschebba, waar hij zich bezig houdt om zoo veel geld van de inwoners af te persen als hij kan; zijne magt strekt [illegible] verder uit dan Yambo en Dschebba. De groot-scherif, *Ibn al Ann*, is te Mekka in tamelijk gunstige betrekkingen met de Porte, zoo echter, dat hij zich niet aan het gezag van *Osman* onderwerpt. Onlangs heeft hij eene expeditie naar de Assir ondernomen, waar zich de Wahabieten verzamelen; en hij is teruggekeerd zonder eene nederlaag, maar ook, zonder beslissende voordeelen, hoewel eenige stammen hem eene schatting hebben betaald. De omstreek van Mekka en Medina is zeer onveilig en men zegt, dat [illegible] vaan tusschen Damascus en de laatste stad geplunderd is. Zuidwaarts van den Assir is de kust nog altijd in handen van den scherif *Hussein Abn Arisch*, die Mekka bezet houdt, en wiens geschillen met de Oostindische kompagnie nog niet geëindigd zijn, waardoor de handel met Yemen zeer lijdt. De Porte wilde eene expeditie ondernemen om Mekka weder te onderwerpen, maar *Osman*-pacha heeft noch schepen noch troepen, en men kan van Konstantinopel geen geld zenden. Niemand dan *Mehemed-Ali* kan deze kusten weder onder de Turksche heerschappij brengen, maar hij wil Egypte niet andermaal [illegible] in Arabische oorlogen ten voordeele der Porte. Wanneer *Ibn al Ann* in staat is het gebergte van Assir te bemagtigen, dan zou hij spoedig meester van de geheele kust zijn; het is evenwel niet waarschijnlijk, dat hem dit gelukke; het oord is ontoegankelijk, en de krijgszuchtige stammen, die het bewonen, zijn fanatieke Wahabieten. In Abyssinie is het niet beter gesteld. De stam van Gardon heeft aan den koning *Ubie van den Tiger* den oorlog verklaard, [illegible] gevangen genomen en in ketenen geklonken. De burger-oorlog strekt zich over het geheele land uit, met uitzondering van Schoa. De gevangenschap [illegible] heeft *Abbadil* gelegenheid gegeven in het binnenland te reizen. De hoop, welke men voor eenige jaren in Engeland en Frankrijk koesterde op de opening van eenen voordeeligen handel met Abyssinie en door dit land met Sudan, is grootendeels verdwenen; zoodra de rust echter eenigzins hersteld is, zal men ongetwijfeld nieuwe pogingen doen. De [illegible] oefenen weinig invloed op den handel met Egypte, daar de kleine vorsten, westelijk van Gondar, door wier gebied de karavanen van het zuiden trekken, deze beschermen, dewijl de tollen, welke zij hiervan heffen, het grootste gedeelte hunner inkomsten uitmaken. (*A. A. Z.*)

ZWITSERLAND.

Zurich, *23 febr.* Heden loopt hier onder [illegible]terkundigen het gerucht, dat de koning van Wurtemberg, ten gevolge van het hier genomen besluit, omtrent den dichter *Herwegh*, bevolen heeft alle regterlijke gevolgen ten zijnen opzigte te staken, en hem de terugkomst in zijn vaderland weder heeft veroorloofd. *Herwegh* moet reeds besloten hebben in [illegible] toekomstig verblijf te vestigen.

DUITSCHLAND.

Van den Mein, *23 febr.* Het huis *Rothschild* laat tegenwoordig in de nabijheid van Frankfort groote goederen aankoopen. De grondstukken worden zeer

daar betaald, gewoonlijk met den vollen prijs, welken de verkoopers daarvoor verlangen. Men zegt, dat de familie *Rothschild* een groot fideicommissum wil oprigten.

PRUISSEN.

Koningsbergen, 20 *febr*. Door vele aanzienlijke burgers en ambtenaren dezer stad zijn drie petitiën aan de reeds vergaderde standen gerigt, waarin zij met duidelijke en krachtige woorden verzocht worden, openbaarheid en mondelijke voordragt in de regtspleging, uitbreiding van de vertegenwoordiging en bevoegdheid der standen en de uitvaardiging eener mildere en meer met den tijd overeenkomstige wet op de drukpers bij den aanstaanden landdag voor te stellen.

FRANKRIJK.

Parijs, 26 *febr*. De ex-notaris *Lehon* is door de Kamer van in-beschuldiging-stelling naar het hof van asises verwezen, als beschuldigd van in eene der acten van zijn ministerie een falsum gepleegd te hebben, waarvan het gevolg geweest is, om mevrouw [illegible] van eene inschuld van 50,000 francs te berooven. Vermoedelijk zal deze zaak in de maand april e. k. behandeld worden.

— Uit Barcelona wordt, onder dagteekening van den 19den geschreven:

»De staat van beleg is gisteren opgeheven geworden bij een *bando* van den generaal *Sebane*. De stad is in volle vreugde; in weerwil van eenen stortregen, heeft een ieder, de kennisgevingen, die met dit heugelijk bedrijf aangeplakt zijn, willen gaan lezen.

»De wrevel, die er tusschen de militairen en de burgers bestond, is, door het staken van het invorderen der oorlogs-belasting, merkelijk verminderd.

»De generaals *Pastors*, *Lasanca*, *Atero* en de brigadier *Castro* zijn in vrijheid gesteld. Zij zijn het, die thans aandringen op het in staat van beschuldiging stellen van *van Halen*, dien zij als den hoofd-aanstoker der jongste onlusten beschouwen."

— De Amerikaansche paketboot, *Louis-Philippe*, is te Havre aangekomen met de berigten tot den 24sten januari. Volgens den *Courier der Vereenigde Staten*, zijn de heeren *Calhoun* en *van Buren* de beide candidaten tot het presidentschap, tusschen welke de kiezers verdeeld zijn, en scheen de kans voor den laatstgenoemde het voordeeligst te staan.

BELGIE.

Brussel, 27 *febr*. Iemand, die gewoonlijk goed onderrigt is, deelt ons de volgende bijzonderheden mede omtrent de omstandigheden, welke de vermindering van straf van de heeren *van der Meere*, *van Laethem* en *Verpraet* hebben vergezeld.

Zoo als men kan vermoeden, hebben de pogingen, door den burggraaf *Desmanet de Biesme*, lid van den senaat, bij den koning en de ministers in het werk gesteld, en de achting, welke Z. M. hem toedraagt, veel tot dit besluit toegebragt.

Sedert lang was eene daad van goedertierenheid bij den koning eene beslotene zaak, en de dagbladen waren goed onderrigt, toen zij eene algeheele of partiële amnestie aankondigden, eerst voor het feest van den naamdag des konings, vervolgens bij gelegenheid der stemming van de Kamers over de ratificatie van het Hollandsch-Belgische verdrag; maar de zwarigheden, eigen aan de verantwoordelijkheid der gezagvoerders, hebben tot heden toe de grootmoedige bedoelingen van het hoofd van den staat ten opzigte der drie staatkundige veroordeelden belemmerd.

Een hoog geplaatst lid van de regterlijke magt heeft gemeend, aan hetgeen de aard van zijn ambt van hem vorderde, verschuldigd te zijn, om, bij den koning en de ministers op te komen tegen de gevaren eener te groote toegeeflijkheid ten aanzien der aanleggers van misdadige pogingen, tegen de gevestigde orde van zaken; aan den anderen kant vreesde het ministerie de verwijtingen van de Kamers over de inrigting der forteres van Bouillon tot staatsgevangenis; de rekenkamer kon ook hare goedkeuring weigeren aan deze geheel nuttelooze uitgave, en dit is dan ook gebeurd. Maar de rekenkamer moest begrijpen, en heeft ook zeker begrepen, dat, wanneer zij den koning en zijne ministers dwong om veroordeelden gevangen te houden, alleen om de inrigting eener gevangenis te regtvaardigen, zij daardoor, zonder eenig voordeel voor de belastingschuldigen, eene daad van verlichte koninklijke magt, eenen maatregel van hooge en gezonde staatkunde zou belemmeren. Door de goedkeuring te weigeren, werd de amnestie onmogelijk gemaakt, en de goedkeuring kon niet geweigerd worden, zoodra de veroordeelden naar hun nieuw verblijf zouden zijn vervoerd. De rekenkamer heeft dus toegegeven, maar slechts sedert 10 of 12 dagen.

De graaf *van der Meere* heeft daarop aan den koning eenen zeer onderdanigen brief geschreven, waarin hij verklaarde zich te zullen onderwerpen aan eene eeuwige verbanning, en zich verbond om de wijk in Brazilië te zullen nemen. Deze brief wordt in het besluit vermeld. De toestemming van den graaf was noodig, om den termijn van verbanning verder uit te strekken dan het wettige maximum van tien jaren, uitgesproken tegen de heeren *van Laethem* en *Verpraet*, die men, alhoewel zij hunnen behoeve geene directe pogingen waren in het werk gesteld, niet kon terughouden, na de vermindering van straf, aan het hoofd der zoogenaamde Orangistische zamenzwering toegestaan.

De graaf *van der Meere* heeft zich op zijn woord moeten verbinden:

1°. Dadelijk het land te verlaten;

2°. Europa te verlaten vóór den 1sten mei aanstaande;

3°. Zich nimmer te Parijs, in het departement van het Noorden, in Holland, in Duitschland en vooral niet in Oostenrijk te zullen ophouden. De graaf *van der Meere* heeft te Weenen vele bloedverwanten aan het hof, waarvan velen aan het geslacht van *Esterhazy* verbonden zijn.

De paspoorten, door de Fransche legatie geviseerd, zijn gisteren aan den graaf ter hand gesteld en heden morgen is hij van de gevangenis onmiddellijk naar den eersten trein van den spoorweg naar Ostende gebragt. Alle dringende aanzoeken, om slechts vier en twintig uren in vrijheid bij eene zuster en eenen anderen bloedverwant, die hem zoo vele bewijzen van gehechtheid gegeven hadden, te mogen doorbrengen, zijn van de hand gewezen. Wij betreuren deze noodelooze gestrengheid. Men behoeft de ontvlugting niet te vreezen van eenen man, die juist veroordeeld is om te vertrekken.

Wij hopen althans, dat het door den heer *van Laethem* gevraagde uitstel van eene maand hem zal worden toegestaan. Vader van drie nog jonge kinderen, en in zijne huisselijke omstandigheden niet gelukkig, heeft de heer *van Laethem*, een man zonder eenig vermogen, wel eenige weken van volkomene vrijheid te Brussel, midden onder de zijnen, bij zijne moeder en zijne broeders, noodig, om zich een middel van bestaan voor de toekomst te verzekeren. Mogt er al eenig bezwaar hebben bestaan om den graaf *van der Meere* deze gunst te bewijzen, moet zulks den heer *van Laethem* niet geweigerd worden, vooral ook niet uit hoofde van de omstandigheid, dat hij zich reeds vóór de uitspraak van het vonnis als gevangene heeft aangegeven.

Van Ostende begeeft zich de graaf *van der Meere* naar Duinkerken en Calais. Hij zal zich te Havre of Bordeaux inschepen, naar mate de gelegenheid zich in eene dier havens spoediger zal opdoen. De graaf is van zijne ernstige ziekte hersteld, maar zijn gelaat draagt nog de sporen van afgematheid en lijden, en zijn haar is geheel grijs geworden; zijne opsluiting in de gevangenis *des Petits-Carmes* heeft ongeveer anderhalf jaar geduurd.

— De *Commerce Belge* bevat den volgenden brief uit 's Gravenhage, dd. 25 februari:

»Aan ons ministerie van financiën is van niets anders sprake dan van plannen van kapitalisatie en aflossing. De kapitalisatie van het Belgische schuld-aandeel zal plaats hebben door tusschenkomst van den heer *Rothschild*, die zich bereids met de Belgische regering moet hebben verstaan om er 3 pCts. van te maken, ten einde alle spoor van den oorsprong der schuld uit te wisschen. Tot meerdere regelmatigheid schijnen de beide regeringen in eens nopens de twee cathegoriën der schuld een definitief besluit te willen nemen, en met dat doel, zegt men, is de staatsraad *van Breugel* als gouvernements-commissaris naar Brussel gezonden."

Binnenlandsche berigten.

's Gravenhage, 27 *febr*. Naar het schijnt, moet er reeds meermalen, bij verschillende ambtenaren van den burgerlijken stand, een misverstand hebben plaats gehad, omtrent de juiste toepassing van artikel 29 van het Burgerlijk Wetboek; namelijk, of het hun *al* dan *niet* veroorloofd is, om eene geboorte-acte in de registers in te schrijven, waarvan de aangifte na den termijn, bij gezegd artikel bepaald, gedaan wordt. De aankleving van het gevoelen, dat de ambtenaar van den burgelijken stand niet alleen daartoe bevoegd, maar wettig gehouden was, die acten alnog op te maken, heeft ten gevolge gehad, dat eene zoodanige handeling, bij het onderzoek der registers, door het openbaar ministerie in het arrondissement Nijmegen geconstateerd en als overtreding der voorschriften van den 3den titel van het Burgerlijk Wetboek werd achtervolgd. De arrondissements-regtbank zag evenwel hierin geene bij de wet strafbare daad, terwijl de betrokken ambtenaren van den burgerlijken stand van alle regtsvervolging werden ontslagen. De officier van justitie te Nijmegen het door de regtbank omhelsde systema als een dwaalbegrip beschouwende, meende zich tegen die gewijsden in cassatie te moeten voorzien en, ter zake van verkeerde toepassing en schending der wet, tot vernietiging der beklaagde vonnissen deszelfs middelen te doen gelden.

Op den 3den dezer werd door den Hoogen Raad op die beroepen in cassatie respectievelijk uitspraak gedaan, en wij achten het voor de rigtige en getrouwe opvolging dier jurisprudentie en tot regt verstand der wet, in allen deele belangrijk, die uitspraak alhier kortelijk mede te deelen:

Bij dezelve zijn de vonnissen van voornoemd regterlijk collegie vernietigd, en, ten principale regtdoende, de aangeklaagde ambtenaren van den burgerlijken stand schuldig verklaard aan, en veroordeeld wegens overtreding der artikels 70, 71 en 73, in verband met art. 29 van het Burgerlijk Wetboek, zijnde daarbij beslist, dat de verpligting, aan de ambtenaren van den burgerlijken stand opgelegd, in het naauwste verband staat met de, bij art. 29 van het Burgerlijk Wetboek, bepaalde aangifte binnen den tijd van drie dagen na de bevalling, en bij gevolg die ambtenaren niet bevoegd zijn, eigener autoriteit, eene latere aangifte, als wettig gedaan, aan te nemen, veel min om daarvan eene acte te mogen opmaken, als behoorende zoodanige inschrijving, naar het gevoelen van den hoogsten regter tot — en gelijk te staan met — de aanvullingen der acten of registers van den burgerlijken stand; waarvan in art. 70, 71 en 73 van meergemeld wetboek gesproken wordt; terwijl eindelijk bij het voorschreven arrest is uitgemaakt, dat de ambtenaren van den burgerlijken stand, door het inschrijven eener aangifte, na den termijn bij de wet bepaald, zich schuldig maken aan eene aanvulling van acten in die registers, welke niet vermag plaats te hebben, dan op vertoon van een in kracht van gewijsde ergaan regterlijk bevel.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Zitting van dingsdag 28 februari.

In deze zitting is berigt ingekomen, dat de heeren *Vegelin van Claerbergen* en *van der Gronden*, door bijzondere omstandigheden, verhinderd worden de vergadering bij te wonen. — Aangenomen voor kennisgeving.

Zijn ontvangen onderscheidene adressen van personen, die bij de te doene keuze van drie kandidaten voor de opengevallene betrekking van lid in het kollegie van raden en generaal-meesteren der munt te Utrecht in aanmerking verzoeken te komen. Deze adressen zijn, onder anderen, van de heeren: *D. J. den Beer Poortugael*, rijks-ontvanger te Brummen; den plaatselijken bewaarder van het kadaster te Leiden; *B. C. J. Visscher*, advokaat en regter-plaatsvervanger bij de arrondissements-regtbank te Utrecht; *F. G.* graaf *van Limburg Styrum*, lid van de ridderschap der provincie Utrecht; *W. G. F. van Sorgen*, vroeger contrôleur van den waarborg der gouden en zilveren werken te Utrecht; *J. C. Schröder*, onderwijzer in de wiskunde aan het gymnasium te Utrecht, enz. — Deze namen zullen op de lijst der verzoekers worden geplaatst.

Zijn ontvangen de volgende verzoekschriften, als: van kleingaren-fabrikanten te Gouda en te [illegible], houdende bedenkingen tegen het ontwerp van wet nopens het patent; van de Kamer van koophandel en fabrijken te Dordrecht, houdende opmerkingen tegen de voordragt van wet, wegens het zegel; van eigenaren van hooge veenen te Assen, die op de afschaffing van den accijns op den turf aandringen; van korenmolenaars te Rotterdam, die op de herziening der wetten, nopens de grondbelasting en de patenten, in het belang hunner nijverheid, aandringen; van advokaten en procureurs te Assen, die hunne bezwaren doen kennen tegen de ontwerpen wegens de tarieven van justitie-kosten enz.; van de Kamer van koophandel en fabrijken te Deventer, die hare bedenkingen inleveren tegen het ontwerp ten opzigte van het zegel; van de griffiers der kantongeregten te Assen, Meppel en Hoogeveen, die almede

hunne bedenkingen onderwerpen tegen de voordragten van wet betrekkelijk het tarief.

Van *C. van der Tuuk*, te Haarlem, die eenen staat inlevert, in verband staande tot de verbetering van ons belastingstelsel.

Deze stukken worden verzonden aan de commissie tot de verzoekschriften, die verslag doet:

I. Bij monde van den heer *Boreel van Hoogelanden*: 1°. Op een adres van *C. van der Tuuk*, te Haarlem, die weder eenige financiële beschouwingen inzendt, in betrekking staande tot het ontwerp op de personele belasting; 2°. op dat van *A. Strickling*, ingeboren en inwonend Nederlander, die bezwaren oppert tegen de voordragt nopens het regt van successie, en die verzoekt, dat hetzelve werde verworpen, alsmede de staatsbegrooting voor het departement van oorlog voor 1844 en 1845; en 3°. op dat van zes fabrikanten in katoenen- en linnen-manufakturen te Helmond, die verzoeken, om, bij de voorgenomene herziening van het tarief op den in-, uit- en doorvoer, hooger regten te heffen op de buitenlandsche katoenen- en linnen-manufacturen, en de regten op de gesponnen katoenen-garens af te schaffen. Zij beklagen zich, dat zij door vreemde mededinging worden gedrukt, hetgeen vooral het gevolg is van hooge belastingen, waaruit hoogere dagloonen voortvloeijen, en bijzonder van het dubbel patentregt.

II. Bij monde van den heer *Panhuijs*: op dat van de Kamers van koophandel en fabrijken te Dordrecht en Deventer, betreffende de wet op het zegel.

III. Bij monde van den heer *Schaers van Harencarspel*, op een adres van *J. Rijshouwer* en *E. Pant*, koren-molenaars van den molen *de Lelie* te Rotterdam, die verzoeken, dat, nu eene herziening van de grondbelasting en het patent-regt in overweging bij de Kamer is, eene vermindering van huurwaarde van hunner molen zou worden vastgesteld.

Al de petitiën, waarop verslag gedaan is, zullen ter griffie worden nedergelegd.

Ingevolge artikel 61 van het reglement van orde gaat de vergadering over tot de zamenstelling der afdeelingen voor den tijd van twee maanden; tot voorzitters en tweede voorzitters derzelve worden gekozen, de heeren: 1ste afdeeling *van Goltstein* en *Schooneveld*; 2de afdeeling *Verwey-Mejan* en *Luzac*; 3de afdeeling *van Akerlaken* en *Star Busman*; 4de afdeeling *van Rappard* en *Backer*; en 5de afdeeling *Tromp* en *van Nes*.

Daarna wordt de vergadering tot nadere bijeenkomst verdaagd.

De afdeelingen der Kamer hebben het onderzoek van de ontwerpen van wet, ten aanzien der staatsbegrooting, heden voortgezet.

's Hertogenbosch, 27 febr. Den vijftienden maart aanstaande, zal de zaak tegen den heer *Geus*, redacteur van het *Journal du Limbourg*, voor het provinciaal hof alhier behandeld worden. Men herinnert zich, dat de Hooge Raad het vonnis, te Maastricht geslagen, ten gevolge van het niet toelaten van een getuigen-verhoor, vernietigd en de behandeling dezer zaak naar het provinciaal hof van Noord-Braband heeft verwezen.

De heer mr. *W. Sassen*, advocaat te Maastricht, zal, zoo men verneemt, ter verdediging van den beklaagde optreden.

Een aantal aanzienlijke handelaars en fabrikanten dezer stad, zal zich tot de Tweede Kamer wenden, om het ontwerp van wet, betrekkelijk het wisselzegel, zoodanig te wijzigen, als in het algemeen handelsbelang der landprovinciën noodzakelijk zal zijn.

Utrecht, 24 febr. Wij vernemen met genoegen, dat de heer *H. E. Stenfert Kroese*, theol. cand. alhier, wegens het beantwoorden eener prijsvraag, door de theologische faculteit dezer hoogeschool uitgeschreven, met de medaille is bekroond geworden.

Leeuwarden, 27 febr. Met genoegen deelen wij als eene merkwaardigheid uit het plantenrijk en uit dit zachte wintersaisoen mede, dat de heer *H. A. van Ringh*, geneesheer te Blaauwhuis onder Westem, voor eenige dagen reeds nieuwe aardappelen heeft genood. Naar aanleiding van een artikel over het poten van aardappelen in den vorigen jare in het mengelwerk der *Leeuwarder Courant* geplaatst, heeft ZE. in het laatst van julij 1842 eenige aardappelen gepoot op een voet diepte, en dezelve vervolgens met losse tuinaarde bedekt. Deze proef heeft aan de verwachting volkomen beantwoord: want bij het omgraven van den grond, in de vorige week, waren aan de struiken bereids nieuwe aardappelen aanwezig, die zeer goed voldoen. Het is van belang, dat deze proefneming in het groot worde herhaald, ten einde de gelegenheid te verschaffen om deze belangrijke vrucht, al is het niet altijd in februari of maart, dan toch vroeger te genieten dan in junij of julij, wanneer de oude aardappelen vaak niet meer met smaak zijn te gebruiken. Op deze laatste zal althans de tegenwoordige zachte weersgesteldheid in den vervolge zeker van geen gunstigen invloed zijn, waarom een vroeger gebruik van nieuwe aardappelen allezins gepast en verkieslijk is.

Arnhem, 3 maart. De *Pressburger Zeitung* bevat de volgende karakteristiek der verschillende constitutiën van Europa, welke zeer juiste opmerkingen behelst: »De constitutie van Engeland is eene oude bladenrijke eik, van Germaanschen stam; gunstige weersgesteldheid heeft hem doen groeijen en bloeijen; tijd en plaats hebben den wasdom bevorderd: daarom vloeit daar alles uit beginsels voort, want het bestaat zoo als het door de historische ontwikkeling der tijden ontsproten is; maar die beek en watergevende kanalen beginnen nu eenigzins kariger voeding te geven en de bladeren beginnen langzamerhand af te vallen. — De Fransche constitutie is eene machine, gewrocht door geleerden en staatslieden naar de philosophische beginsels der 19de eeuw; toen men verzuimde het raderwerk te smeren, werd de wrijving te hevig en dikwijls door vele mechanici veranderd, verbeterd en vernieuwd, tot dat het aan den tegenwoordig besturenden kunstenaar gelukt is, den gang gelijkmatig en juist in den loop te houden. — De Spaansche is een onvoltooid huis, welks fondamenten tot dusver steeds ineenzakten, terwijl de tweede verdieping werd opgebouwd. — De Hollandsche constitutie is eene vloot uit de tijden van den admiraal *Tromp*, waarop men eene vlag van nieuwerwetsche soort geheschen heeft; dewijl de vloot altijd laveert, worden de matrozen vermoeid en er begint gebrek aan munitie te komen. — De Belgische is een nieuw opgerigte winkel, waarin de oude Brabandsche en Vlaamsche goederen, naar den Franschen smaak verplooid, netjes zijn uitgekraamd. — De Zwitsersche staatsregeling is eene hoop oude boerenhutten, nieuw geverwd, maar het stroodak is verrot, zoodat de regen er doorstroomt. — De constitutiën der kleinere Duitsche staten zijn schepen, die sedert twintig jaren op de werven liggen; ongunstige weersgesteldheid heeft de voltooijing verhinderd of het van stapel loopen belet. — De Zweedsche is een tuin, naar oud Duitsche manier aangelegd, sterk door Noord-Duitsche stormen verwoest; een Fransch tuinier beproeft sedert lang te vergeefs hem weder in orde te brengen. — De Noorweegsche is een staats-lexicon van *Welker* en *Rotteck*, waarin slechts eenige artikelen behoorden te worden doorgehaald. — De Hongaarsche is een edele wijnstok, op voortreffelijken bodem geplant; maar daar hij te weinig gesnoeid en verplegd werd, hebben de vruchten iets van den wilden wijnstok. Thans, nu bekwame wijngaardeniers denzelven met zorg verplegen, is het te hopen, dat de druiven spoedig zoo zoet zullen zijn als van geenen anderen."

Ingezonden stukken.

Hoe een *principe* een gordijn is.

Wanneer de sollicitant de tot een ander oogmerk bespaarde penningen aanspreekt, of wel de gelden, welke hij tot welzijn van zijn huishouden beter zou kunnen besteden, dan om togtjes naar de hofstad te maken, ten einde zijn verzoek zelf bij Zijne Exc. te ondersteunen, of liever, om niet in zijnen pligt als sollicitant achterlijk te blijven en zich geen verzuim te wijten te hebben, daar hij vernomen heeft dat Z. Exc. er bijzonder op gesteld is, dat de sollicitant bij hem zijne opwachting maakt; wanneer hij, zich alle opofferingen getroostende, vol moed en in de blijde verwachting een gunstig antwoord te ontvangen zich ter audiëntie begeeft, — alsdan is het zeker niet opbeurend voor hem, wanneer Z. Exc. op eenen konden toon tot hem zegt, »Mijnheer, gaarne zoude ik uw verlangen voldoen, doch uwe vraag strijdt tegen mijne grondbeginselen, daar ik tot principe heb aangenomen, om steeds den oudsten in rang of kwaliteit den voorrang te geven." Wanneer Z. Exc. hem deze woorden, welke bij den sollicitant als ijs op eene gloeijende plaat vallen, heeft toegevoegd, en hij na hem, als het ware om eene pleister op de wond te leggen, genadiglijk te hebben toegelagchen, de hand naar de schel uitstrekt, ten einde eenen nieuwen sollicitant voor te roepen, en dezen welligt hetzelfde te antwoorden, — dan verlangt de sollicitant naar de eenzaamheid, ten einde zijne wanhoop lucht te geven, en zich de onkosten reeds beklagende, welke hij noodeloos gemaakt heeft, haast hij zich om zich te verwijderen; doch eer hij door de *kronkelende gangen van het ministerie* den weg gevonden heeft naar buiten, heeft hij reeds tijd genoeg gehad, om over de woorden van Z. Exc. na te denken; en zoo moedeloos als hij was, toen hij zich nog binnen de enge muren van het gebouw bevond, zoo opgeruimd is hij, als hij weder de vrije lucht inademt. Hij toch heeft uit den mond van *Z. Exc. zelve* vernomen, dat het Nederlandsche volk volgens vaste grondbeginselen bestuurd wordt, en dat, al mogt hij dan ook ditmaal in zijn verzoek, om als ontvanger, griffier, kantonregter, notaris of in eene andere betrekking aangesteld te worden, of wel als zoodanig naar eene voordeeliger streek verplaatst te worden, toch ook eenmaal zijne beurt zal komen. Zijne regering ziet niet op protectie, verdiensten of kunde, — zij heeft haar vast principe; zij plaatst steeds volgens anciënniteit; hij mag zich dus ook vleijen eenmaal de oudste te zullen zijn; een nieuw vooruitzigt opent zich voor hem, en in deze zoete hoop sluimert hij in, en droomt aangenaam van posten, van benoemingen, van anciënniteit, van verbetering in zijn lot; en hij sluimert en droomt voort, en is niet te wekken uit die sluimering, tot dat hem de *Staats-Courant* ter hand komt, waarin hij, de ligtgeloovige, die goed van vertrouwen op het *principe van eenen minister*, is gaan rusten, leest, dat niet alleen de betrekking, waarom hij gevraagd heeft, juist *tegen* het principe is vervuld, maar dat zelfs in zijne sluimering, welke hij zich te laat beklaagt, niet alleen zijne collega's — al waren deze jonger ambtenaren dan hij — hem boven het hoofd gesprongen zijn (dit ware eene geringere teleurstelling), maar dat jonge menschen, die geen ambtenaren waren, en van welke de verdiensten welligt in de archieven van een provinciaal gouvernement, bureau van inspectie, afgeschafte kamer van notarissen, of dergelijke, te zoeken zijn, hem reeds verre voorbij zijn geloopen.

O het is zoo gemakkelijk den armen sollicitant toe te voegen, *het strijdt tegen mijn principe*; bedeesd, beschaamd, verlegen treedt hij terug, zich zelven berispende, dat hij zoo dom, zoo dwaas, zoo . . . slecht had kunnen wezen, van eenen minister iets te vergen, wat tegen deszelfs principe, dat is, met deszelfs pligt strijdig, tegen deszelfs overtuiging was.

Maar later, als de benoemingen geschied zijn, ja, dan ziet de bedrogene sollicitant in, dat men deerlijk den draak met hem gestoken heeft, en hij bemerkt met schade (doch zonder schande voor hem) *dat het principe een gordijn is*, waarachter men zich verschuilt wanneer men niet wil gezien zijn, en dat men op zijde schuift wanneer hetzelve het vrije uitzigt naar buiten belemmert, (of liever ons verhindert om naar willekeur te handelen.)

O!

Brieven uit de portefeuille van eenen onbekende.

TWEEDE BRIEF.

Eene schoolkennis.

Waardste D . . . !

Bekomen van het displeisier over het verlies van mijn' stok, wierp ik mijn' *frak* uit en mijn *shawl* af, viel op de sofa neer, om wat uit te blazen, stak een' sigaar op en begon, zooals gij het noemen zoudt, wat te *philosopheren*. Allereerst werd ik eene hinderlijke leegte, een zeker *vacuum* ontwaar, dat ik toeschreef aan het gemis van mijn wandel-compagnon; dan bespeurde ik eene zekere volheid in mijn binnenste en eene popeling des harten, kijk, wonderlijk, vreemd, ongewoon, onbekend, onbestemd; eindelijk sprong ik op, trad voor den spiegel en zeide tot mij zelven, »weet gij wat, vriendje! gij zijt verliefd!" — Hei! Hè! wat! verliefd? vroeg mij de rede, »neen," zei mijn verstand; »o ja!" schreeuwde mijn gevoel, mijn hart. Maar, hoe drommel is die contradictie nu mogelijk, niet waar? Mijn prozaïsch verstand opponeerde tegen die geïmproviseerde en plotseling opgekomen liefde of verliefdheid, en mijn gevoel was van opinie, dat ik wel degelijk verliefd was. Het was eene oppositie, eene defensie in mijn binnenste, heviger dan ik mij de beweging en het rumoer bij gelegenheid van de spraakverwarring te Babel voorstel. Na vele deliberatiën en altercatiën tusschen mijn verstand en hart, bleef eindelijk het eerste meester van het slagveld; ofschoon het hartje inwendig toch . . g

altijd stijf en sterk staande hield, dat ik wel *geraakt* was; maar de rede lei het een diep stilzwijgen op en ik kwam ten laatste tot het resultaat, dat ik niet verliefd en nog altijd diep ongelukkig was, in zooverre, volgens den Duitschen bard, eene ziel, die niet bemint, dit zijn kan. Na een kort, maar *dolce, far niënte*, kleedde ik mij weder aan en begaf mij naar mijn' oom P . . . ., bij wien ik nog altijd, volgens gewoonte, een gedeelte van den avond ga doorbrengen, en in den bonten en levendigen, huisselijken kring gevoelde ik mij wat meer op mijn gemak dan op mijne eenzame kamer. Bij mijn' oom vond ik het gewoon gezelschap, de geleerde en voordeelige nicht, den welafgerigten en snuggeren poedel, den droog-komieken neef, en de slaperige poes, die altijd een steen des aanstoots was, en de groene bokaal met paarlenden kruiderwijn prijkende op de marmeren tafel.

Nog naauwlijks gezeten, vertelde mijn oom mij, dat zijne dochter, dien avond, eene vriendin wachtte, [illegible] kostschool, die hare opvoeding aan [illegible] instituut te D . . . . . voltooid had, en nu weder de ouderlijke *lares* en *penates* kwam opzoeken en meteen hare vorige vriendinnetjes. — Ik zal ongeveer een kwartier uurs daar gezeten en gebabbeld hebben, toen de gebogchelde GANIMEDES mijns ooms [illegible] aankondigde; eenige oogenblikken later trad er eene bevallige blondine het vertrek binnen. Mijne nicht en zij vielen elkander in een wip om den hals, en er volgde eene pantomimische [illegible], nu en dan slechts door een klappenden kus of een »mijne lieve KLARA!" »mijne beste [illegible] afgebroken.

[illegible], die het hart op de regte plaats draagt, was het inderdaad aandoenlijk, om getuige te zijn van de innige vreugde, die blijkbaar de beide vriendinnen bezielde, bij elkanders wederzien. Niet, dat ik, voor mij, er zoo door aangedaan werd — want gij weet, dat ik van principe ben, aandoeningen, van welken aard ook, tegen te gaan — maar de heerschappij van ons verstand over het hart heeft zekere grenzen, en als het gevoel *het op de heupen heeft*, (vergeef mij de uitdrukking) dan heeft het verstand schoon er zich tegen verzetten, en zeker is het, dat, als moeder natuur ons een gevoelig harte gegeven heeft, het redeherend verstand ons niet min[illegible] gevoelen, dan het hart werkelijk onder[illegible], ik verlaat dat bedriegelijke veld van bespiegelingen over verstand en hart, en keer tot de wezenlijkheid terug.

De eerste drukte der ontmoeting voorbij, begon KLARA, inderdaad eene der schoonste blondines, die [illegible] zag, met eene lieve stem en veel opgewondenheid hare lotgevallen te vertellen, sedert JOHANNA de school verlaten had. »EMILIE Z . . . . was reeds getrouwd, WILHELMINE L . . . reeds gestorven, die goede [illegible]. De secondante, eene dochter van de Alpen, [illegible] voor de zon; want de arme meid leed aan het heimwee der Zwitsers; de instituttrice klaagde steen en been over het verval der school, en de dansmeester had het pootje."

Ik zal u niet lastig vallen, amice! met het relaas der vragen en antwoorden, over en aangaande die en diergelijke gebeurtenissen gedaan en gegeven: genoeg [illegible] u te weten, dat er meestal het verder gedeelte van den avond over koetjes en kalfjes gediscoureerd werd, zoodat ik eindelijk blijde was, toen mijn oom ons herinnerde, dat het klokje van elven geslagen had en de gasten dus permissie hadden van op te stappen. De broeder van KLARA, die beloofd had haar ten 10 ure te zullen komen afhalen, liet zich reeds [illegible] wachten, zoodat ik mijn geleide [illegible] lieve snapster aanbood, hetgeen zij, onder het [illegible] van bevallige excuses, aannam. Na een kort afscheid van de familie stapten wij heen. Onze gang naar KLARA's woning had evenmin iets voor u belangrijks als ons gesprek wetenswaardigs; ik ga een en ander dus voorbij, en verzoek u, u te vergenoegen met de verzekering, dat wij behoorlijk aan KLARA's huis aankwamen, dat ik haar eene goede nachtrust wenschte, en zij mij dien wensch retourneerde. Ik begaf mij [illegible] naar mijne kamer, om te beproeven of papa MORPHEUS genegen was om KLARA's wensch te vervullen, en verdween achter de gordijnen van mijne legerstede. Ik vervolg dezen later. Wees gegroet van

t. t. t.

Wij zijn verzocht aan het volgend uittreksel uit den *Tijdgenoot* eene plaats in te ruimen:

»De grieven der marine zijn bekend; in eene wel geschrevene brochure, uitgekomen even voor de laatst aangenomene begrooting, zijn zij ontwikkeld; in de Staten-Generaal zijn zij voorgedragen; in den *Tijdgenoot* is aan dezelve eene plaats ingeruimd, II d. blad. 329. Deze brochure bevat weinig, dat reeds vroeger niet is gezegd, en toch rekenen wij de uitgave daarvan niet onnut. Beknopt, kort en duidelijk worden de grieven van de marine uiteen gezet. Men verlangt eene andere bestemming van het geld, bezuiniging van het onnoodige en daardoor meerdere zorg voor de actieve zeemagt. De bezuiniging werde gezocht in de afschaffing van de etablissementen te Rotterdam en te Hellevoetsluis, vereenvoudiging van dat van Vlissingen, vermindering van het getal vlag- of hoofdofficieren, bezuiniging van de administratiekosten aan boord. — Ieder, die in het onderwerp belang stelt, zal zich in de lezing van deze bladzijden niet te leur gesteld vinden.

»Men zal, en men heeft dit reeds gedeeltelijk gedaan, tegen den inhoud van deze brochure aanvoeren, dat de directeur-generaal RIJK niet alles in eens kan doen; dat elke verandering met wijsheid en voorzigtigheid moet geschieden. Tegen dit algemeen gezegde is inderdaad niets in te brengen, — maar men vergete niet, dat de eerste handelingen van eenen minister het meest beslissende zijn; de hervormingen, die in het eerste jaar niet zijn vastgesteld, worden elk jaar zwaarder. — Elke groote hervorming is met kracht aangevangen; wanneer eenmaal de grondslagen gelegd zijn, kan men de gevolgen leenigen.

»Wanneer een lijder eene operatie heeft ondergaan, moet men de wonden heelen; de operatie uit te stellen, maakt meestal het kwaad gevaarlijker.

»Bij de hervorming en afschaffing van kostbare etablissementen, het belang van allen te bevorderen, is onmogelijk. Eene zekere mate van strengheid behoort bij elke groote hervorming.

»Ook ten opzigte van de marine komt, naar ons oordeel, dit zeer in aanmerking."

R.

Letternieuws.

De Huisvriend; gemengde lectuur voor burgers in stad en land, verzameld door J. J. A. GOEVERNEUR.

Dit werk vermeerdert onze letterkunde met eene allerbelangrijkste en aangename uitspannings-lectuur. Men oordeele over de drie eerste vellen, welke gratis ter lezing worden gegeven, en waarin men eene verscheidenheid van lezenswaardige artikelen aantreft, onder de volgende opschriften:

EERSTE VEL: *Aan onze Lezers! Ruth en Naomi*, een Bijbelsch verhaal; *de nieuwe Stappers; Moeder en Zoon*, een verhaal; *het ongeluk van zoo heel dik te zijn; de Adjudant*, uit de aanteekeningen eens officiers van het Engelsch-Oostindische leger; *de goede Christel*, een Duitsch volks-sprookje; *hoe iemand zijn eigen Grootvader worden kan; de reis van Pater Augustijn*, berijmde vertelling; *de Iersche Paardentemmer; Serjant Knasters avontuur in Siberië; Mengelingen.*

TWEEDE VEL: *de reis van Pater Augustijn*, berijmde vertelling, slot; *de Leden van het Hoogerhuis*, eene merkwaardige Parlements-zitting; *Ruth en Naomi*, een Bijbelsch verhaal, vervolg; *het Schip tusschen het IJs*, eene teekening uit het hooge Noorden; *Moeder en Zoon*, een verhaal, slot; *Dierenvrienden en Dierenvijanden; onze reis naar het Rijensche Kamp van 1833; Boeken en Menschen; de verlatene Vrouw; het geleide van den ouderdom.*

DERDE VEL: *Rook in huis en — nog wat ergers; Ruth en Naomi*, een Bijbelsch verhaal, slot; *onze reis naar het Rijensche Kamp van 1833*, slot; *Grootvader en Kleindochter*, eene schets naar het leven; *de dood van Hernan de Soto*, geschiedkundig tafereel; *Moederliefde; de verlatene Vrouw*, slot; *een dag uit het leven van een Perzischen Jood; de volle Maan en de Vijver; Kozakken, uitdeelers van Fransche Ridderkruisen; Antje van Hagen*, naar een oud Duitsch liedeke.

Van dit werk, waarvan ieder vel van 16 bladzijden zooveel druks bevat als op pl. m. 50 bladzijden gewoon groot 8vo geplaatst wordt, worden voorloopig 26 vellen uitgegeven, verdeeld in 2 stukken, ieder van 13 vellen; zullende bij het 13de en 26ste vel een titel met gedrukten omslag worden gevoegd.

De prijs van 13 vellen is *f* 1.50, per post *f* 1.80.

Men teekent in voor 13 of 26 vellen; zullende de opzage moeten geschieden vóór de ontvangst van het 13de of 26ste vel. Het vierde vel ligt ter pers en zal spoedig aan de inteekenaren bezorgd worden.

De aflevering geschiedt zoodra er eenige vellen gereed zijn, of dadelijk na afdruk van ieder vel, ter keuze van den inteekenaar.

De uitgaaf heeft plaats te Groningen bij C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA, en verder bij al de boekhandelaren in dit rijk, bij wien berigten van inteekening en de drie eerste vellen druks te bekomen zijn.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 1 Maart 2 El. 4 Palm 5 Duim [illegible] gev. 1 D.

Te Arnhem, bij G. A. THIEME, Boekdrukker.